

Posudek bakalářské práce Terezy Pacltové *Každodennost učitelů a učitelek na základních školách v období tzv. normalizace – příklad města Louny*. Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2023.

Tereza Pacltová předkládá k obhajobě bakalářskou práci, v níž se zaměřuje na některé aspekty každodenního života učitelek a učitelů v éře tzv. normalizace. Svůj výzkum zasazuje do prostředí města Louny, města, ve kterém vyrostla, tudíž se pohybovala ve známém terénu. Vzhledem k tématu tato badatelská pozicionalita byla spíše výhodou, jelikož geograficky úzké zaměření výzkumu umožňovalo více se soustředit na hloubku porozumění. Tento potenciál však zůstal víceméně nevyužit. Na druhé straně musím vyzdvihnout aktivitu i samostatnost studentky, s níž přistupovala k celému procesu zpracování bakalářské práce. Výsledný text však odráží skutečnost, že studentka neprošla vhodným metodologickým kurzem a na bakalářském stupni nezískala dostatečnou průpravu v soudobých dějinách. Přesto nakonec obtížný úkol uspokojivě zvládla.

Text nejdříve ukotvuje v historickém kontextu období tzv. normalizace a zároveň představuje město Louny, s důrazem na sledovanou oblast základního vzdělávání. Ani v rámci připomínkování textu se nakonec nepodařilo odstranit schematické a zjednodušené vidění tzv. normalizace, černobílý pohled na dané období a někdy až idealizovaná reflexe současné situace ve školství (což se projevuje například v závěru textu). Na druhé straně je nutné ocenit, že se studentka snažila historickému kontextu porozumět, pracovala s relevantní odbornou literaturou. S ohledem na hlavní téma práce nakonec není – rozsahem i obsahem – dostatečně kvalitně zpracován kontext výchovy a vzdělávání v období tzv. normalizace, případné změny (či naopak stagnace) osmdesátých let nejsou zahrnuty vůbec. Kvalitativní posun naopak lze oproti původním verzím sledovat v části, kde autorka představuje školy v Lounech, tedy konkrétní vzdělávací instituce, které téma rámuje.

V metodologické části autorka představuje jednak svá teoretická východiska v paměťových studiích, jednak samotnou metodu orální historie, která byla stěžejní pro daný výzkum. Po obecném představení metody již studentka zachycuje postup své práce (popis procesu realizace rozhovorů patří k těm zdařilým částem textu). Autorka zde vychází z principů metodologie orální historie, zejména v oblasti etiky či reflexivního přístupu k narátorkám. Ve výsledku se však zaměřila především na tematické dotazování, nikoliv na čistě orálněhistorický rozhovor. Studentka nakonec realizovala rozhovory s devíti učitelkami, což považuji za dostačující vzorek pro závěrečnou práci v daném kvalifikačním stupni (a kvalitativní typ šetření). Narátorkami jsou pouze ženy, autorka však tyto rozhovory vztahuje k učitelskému povolání obecně. Vzhledem k silnému zastoupení žen ve sféře základního vzdělávání v období tzv. normalizace takové pojetí nevnímám jako výrazně problematické.

Empirická část práce pak není nijak překvapivá, autorka sleduje motivace k výběru učitelského povolání, výuku samotnou, s důrazem na mechanismy kontroly jako důsledku působení autoritářského režimu. Zde se studentka úzce vztahuje k období tzv. normalizace a ideologické zátěži výuky, takže mezi své výzkumné okruhy zařadila i téma osobních „dilemat“. Empirickou část uzavírá stručnou komparací – očima narátorek – učitelského povolání před rokem 1989 a v současnosti. Nicméně celá empirická část zůstává jen

kompilací úryvků z rozhovorů k jednotlivým tématům, nabízí tak jen málo k hlubšímu poznání každodennosti zažívané učitelkami, potažmo učiteli, v období tzv. normalizace.

Celkově předkládaný text splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Zároveň bych ráda vyzdvihla zásadní kvalitativní posun mezi první verzí bakalářské práce a textem, který studentka nakonec odevzdala. Nicméně nedostatky popsané výše (a referenční rámec jiných bakalářských prací) mě vedou k **hodnocení stupněm 3 (dobře)**.

Posudek vypracovala:

Lenka Krátká, 26. 8. 2023